

राज्य शासनाच्या विविध प्रशासकीय
विभागांच्या “विभागीय परीक्षांसंदर्भातील
सामाईक बाबींबाबतचे धोरण”

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: विपधो २६२०/प्र.क्र.१६/का.१७
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
तारीख: ३१ मार्च, २०२१

वाचा:-

१. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२३१८/प्र.क्र.१६/का.१७, दि.१.३.२०१८
२. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.विपधो २६२०/प्र.क्र.१९/का.१७,
दि.२२/०९/२०२०.

प्रस्तावना:-

शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभागांमार्फत प्रामुख्याने खालील प्रयोजनास्तव “विभागीय परीक्षा” आयोजित करण्यात येतात.

- १) ज्या शासकीय पदावर नियुक्ती झाली आहे त्या पदावर कायम करणे.
- २) वरिष्ठ पदावर पदोन्नती देण्यासाठी पात्रता तपासणे .

उपरोक्त नमूद प्रयोजनासाठी शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभागांमार्फत त्या विभागातील पदांसाठी त्यांच्यास्तरावर विभागीय परीक्षेचे नियम बनविण्यात येतात. त्यामुळे प्रत्येक प्रशासकीय विभागाच्या “विभागीय परीक्षा” नियमांमध्ये विविधता आढळून येते. उदा. परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी द्यावयाच्या एकूण संधी, संधीची व्याख्या, परीक्षा उत्तीर्ण होण्यातून सूट देण्यासाठीची वयोमर्यादा, परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान आवश्यक गुण, परीक्षा विहित संधीत उत्तीर्ण न झाल्यास त्याचे होणारे परिणाम इत्यादी. सबब, शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या विभागीय परीक्षेमधील नियमात समानता रहात नसून अनेक सेवाविषयक अडचणी उद्भवत आहेत. त्यामुळे, ज्या ज्या शासकीय पदांसाठी विभागीय परीक्षा नियम बनविण्यात आले असून त्यानुसार परीक्षा आयोजित करण्यात येतात, त्या सर्व विभागीय परीक्षा नियमांमध्ये एकसुत्रीपणा आणणे आवश्यक आहे. ही बाब विचारात घेऊन, ज्या ज्या प्रशासकीय विभागांनी ज्या पदांसाठी विभागीय परीक्षा नियम बनविले आहेत, त्या सर्व विभागीय परीक्षांमधील सामाईक बाबींसाठी एक समान धोरण तयार करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सदर शासन निर्णयाद्वारे, प्रशासकीय विभागांमार्फत ज्या पदांसाठी विभागीय परीक्षा आयोजित करण्यात येतात, अशा सर्व विभागीय परीक्षांसंदर्भातील सामाईक बाबींचे धोरण निश्चित करण्यात येत आहे. सदर धोरण हे केवळ राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांनाच लागू राहिल. हे धोरण जिल्हा परिषदा/नगरपालिका/महानगरपालिका/शासनाच्या अधिपत्याखालील मंडळे, महामंडळे, प्राधिकरणे/ अन्य निमशासकीय आस्थापनेवरील कर्मचारी यांना लागू होणार नाही.

(अ) विभागीय परीक्षासंदर्भातील सामाईक बाबींचे धोरण :-

(I) संबंधित पदावर कायम करण्यासाठी घेण्यात येणारी विभागीय परीक्षा (उदा. सेवाप्रवेशोत्तर परीक्षा) -

१) **परीक्षेला बसण्याची पात्रता-** संबंधित पदावर वैध मार्गाने नामनिर्देशनाने नियुक्त झालेली व्यक्ती तसेच संबंधित पदावर पदोन्नतीद्वारे पदस्थापना झालेली व्यक्ती, विभागीय परीक्षेस बसण्यास पात्र राहिल.

टीप:- वैध मार्ग म्हणजे सेवा प्रवेश नियमामध्ये नमूद केलेल्या तरतुदीनुसार महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग अथवा निवड समिती मार्फत सरळसेवेने निवड झालेली अथवा शासनाच्या धोरणाद्वारे थेट नियुक्त झालेली व्यक्ती.

२) **विभागीय परीक्षेचा उद्देश** - शासकीय कर्मचाऱ्यास संबंधित शासकीय कामकाजाचे ज्ञान प्राप्त झाले आहे किंवा कसे या बाबीची पडताळणी करण्यासाठी विभागीय परीक्षा आयोजित करण्यात येते. सबब, विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होणे अनिवार्य आहे.

३) **परीक्षेला बसण्याकरिता संधी-**

(३.१) संधी- संधी म्हणजे संबंधित प्रशासकीय विभागाने आयोजित केलेली विभागीय परीक्षा ही या परीक्षेला बसण्यासाठी उमेदवारांना देण्यात आलेली संधी असेल.

सबब, प्रशासकीय विभागामार्फत आयोजित होणारी परीक्षा हीच संधी म्हणून गणण्यात येणार असल्यामुळे, परीक्षेला बसण्यास पात्र असूनही जर उमेदवाराने परीक्षेचा अर्ज सादर केला नाही किंवा परीक्षेचा अर्ज सादर करूनही परीक्षेस उपस्थित राहिला नाही, तरीही त्या वर्षी आयोजित झालेली परीक्षा ही संबंधित उमेदवारास देण्यात आलेली एक संधी म्हणून गणण्यात येईल.

(३.२) संधींची संख्या - शासकीय सेवेतील संबंधित पदावर नियुक्तीच्या दिनांकापासून (सरळसेवा अथवा पदोन्नतीद्वारे नियुक्ती) एकूण ३ संधींमध्ये परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल.

तथापि, ज्या पदांना परिवीक्षा कालावधी लागू आहे, अशा पदावरील अधिकारी / कर्मचारी यांना सदर परीक्षा परिवीक्षा कालावधीमध्येच उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल.

(३.३) संधींची गणना- शासकीय सेवेत ज्या दिनांकास संबंधित पदावर कर्मचारी रुजू होईल (सरळसेवा अथवा पदोन्नतीद्वारे नियुक्ती आदेशानुसार) त्या रुजू दिनांकानंतर प्रथम ज्या वेळी विभागीय परीक्षेसाठीचा अर्ज सादर करण्याची कार्यवाही सुरु होईल, त्या विभागीय परीक्षेचे आयोजन ही संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्याची पहिली संधी म्हणून गणण्यात येईल. तसेच त्यानंतर अनुक्रमे आयोजित होणाऱ्या पुढील दोन परीक्षा या पुढील दुसरी व तिसरी संधी म्हणून गणण्यात येईल.

त्यामुळे, शासकीय सेवेतील संबंधित पदावर शासकीय कर्मचारी ज्या दिनांकास रुजू होईल, त्या दिनांकापूर्वी जर त्या कॅलेंडर वर्षामधील विभागीय परीक्षेसाठीचा अर्ज सादर करण्याचा दिनांक समाप्त झाला असेल तर संबंधित शासकीय कर्मचारी सदर परीक्षेस बसू शकत नसल्यामुळे सदर आयोजित होणारी परीक्षा ही संधी म्हणून गणण्यात येणार नाही.

(३.४) विहित संधीत परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास होणारे परिणाम- संबंधित पदावर कायम होण्यासाठीची विभागीय परीक्षा अ.क्र. ३.२ मध्ये नमूद केल्यानुसार विहित संधीत उत्तीर्ण न झाल्यास, संबंधिताची वेतनवाढ रोखण्यात येईल. तसेच संबंधित कर्मचारी ज्या वेळी सदर परीक्षा उत्तीर्ण होईल अथवा परीक्षा उत्तीर्ण होण्यातून सूट प्राप्त होईल त्यानंतर त्याला वेतनवाढ अनुज्ञेय राहिल. मात्र पुढील सर्व वेतनवाढी या, जणू काही वेतनवाढ रोखण्यात आली नव्हती असे समजून देय होतील. तथापि, थकबाकीची रक्कम अनुज्ञेय नसेल.

परंतु, गट-अ व गट-ब या राजपत्रित पदांवर थेट नियुक्त होणाऱ्या अधिकाऱ्यांना परिवीक्षा धोरणानुसार परिवीक्षाधीन कालावधीतच सदर विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होणे क्रमप्राप्त आहे अन्यथा त्यांना सेवेमधून काढण्यात येईल. तसेच गट-क मधील ज्या पदांना सेवाप्रवेश नियमाद्वारे परिवीक्षाधीन कालावधी लागू केला आहे अशा सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांना परिवीक्षाधीन कालावधीतच सदर विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होणे क्रमप्राप्त आहे. अन्यथा त्यांना सेवेमधून काढण्यात येईल.

(३.५) परीक्षेला बसण्याची अनुज्ञेयता- शासकीय कर्मचाऱ्यांने संबंधित पदावर कायम होण्यासाठी असलेली विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होणे अनिवार्य असल्यामुळे, परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत या परीक्षेस कितीही वेळा बसता येईल.

परंतु, गट-अ व गट-ब या राजपत्रित पदांना परिवीक्षाधीन कालावधी लागू असल्यामुळे त्यांनी सदर विभागीय परीक्षा परिवीक्षाधीन कालावधीमध्येच उत्तीर्ण होणे क्रमप्राप्त आहे. त्यांना परीक्षेला बसण्याची अमर्याद संधी मिळणार नाही. तसेच गट-क च्या ज्या पदांना सेवाप्रवेश नियमाद्वारे परिवीक्षाधीन कालावधीची विवक्षितपणे तरतूद करण्यात आलेली आहे अशा पदांनाही विभागीय परीक्षा परिवीक्षाधीन कालावधीमध्येच उत्तीर्ण होणे क्रमप्राप्त आहे. त्यांना परीक्षेला बसण्याची अमर्याद संधी मिळणार नाही.

४) परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट - संदर्भ क्र.१ येथील दि.१ मार्च २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार, सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना वयाची ५० वर्षे पूर्ण झाल्याच्या दिनांकास सूट अनुज्ञेय राहिल.

टीप- प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्याकडील तांत्रिक स्वरूपाचे कामकाज हाताळणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून वयोमर्यादेची सूट न देण्याबाबत जाणीवपूर्वक निर्णय घेऊन त्यानुसार त्यांच्या विभागीय परीक्षा नियमामध्ये परीक्षेतून सूट देण्याबाबतची कोणती तरतूद विवक्षितपणे नमूद केली नसेल तर त्यांच्यासाठी सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासूनची सूट लागू राहणार नाही.

५) परीक्षेचे आयोजन प्रशासकीय विभागांच्या स्तरावरून करणे - प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या विभागीय परीक्षांचे आयोजन संदर्भ क्र.(२) येथील दिनांक २२ सप्टेंबर, २०२० च्या परिपत्रकानुसार प्रशासकीय विभागाच्या स्तरावरून करावे.

६) परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी परीक्षेतील किमान गुणांबाबतचे मानक- विभागीय परीक्षेच्या अभ्यासक्रमामध्ये नमूद केलेल्या सर्व विषयांमध्ये उत्तीर्ण होण्यासाठी, उमेदवारास प्रत्येक विषयात किमान ५० टक्के गुण प्राप्त करणे आवश्यक राहिल.

७) **परीक्षा उत्तीर्ण होण्याचा दिनांक** - विभागीय परीक्षेच्या शेवटच्या पेपर नंतरच्या लगतच्या दुसऱ्या दिवसाचा दिनांक हा परीक्षा उत्तीर्ण होण्याचा दिनांक समजण्यात यावा.

८) **परीक्षा विहित संधीत उत्तीर्ण झाली नाही म्हणून रोखलेली वेतनवाढ अदा करण्याचा दिनांक**- वेतनवाढ रोखलेला उमेदवार त्यानंतर झालेल्या ज्या परीक्षेत उत्तीर्ण होतो, त्या परीक्षेच्या शेवटच्या पेपरच्या दुसऱ्या दिवसाचा दिनांक हा परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचा दिनांक असल्यामुळे, सदर दिनांकानंतर येणाऱ्या जानेवारी/जुलै महिन्यात त्याची रोखलेली वेतनवाढ अदा करण्यात यावी.

II. **वरिष्ठ पदावर पदोन्नती देण्यासाठीची पात्रता परीक्षा-**

१) **परीक्षेला बसण्याची पात्रता**- संबंधित पदावर वैध मार्गाने नामनिर्देशनाने नियुक्त झालेली व्यक्ती तसेच संबंधित पदावर पदोन्नतीद्वारे पदस्थापना झालेली व्यक्ती, विभागीय परीक्षेस बसण्यास पात्र राहिल.

टीप:- वैध मार्ग म्हणजे सेवा प्रवेश नियमामध्ये नमूद केलेल्या तरतुदीनुसार महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग अथवा निवड समिती मार्फत सरळसेवेने निवड झालेली अथवा शासनाच्या धोरणाद्वारे थेट नियुक्त झालेली व्यक्ती

२) **विभागीय परीक्षेचा उद्देश** - वरिष्ठ पदावर पदोन्नती देण्यापूर्वी, वरिष्ठ पदावर काम करण्यासाठीची क्षमता तपासण्यासाठी सदर परीक्षा आयोजित करण्यात येते. त्यामुळे पदोन्नती देण्यासाठी सदर विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होणे अनिवार्य राहिल.

३) **परीक्षेसाठी प्रथम केव्हा अर्ज सादर करावा यासाठीचा निकष**

१	नियुक्तीच्या पदावर कायम होण्यासाठीची विभागीय परीक्षा नसल्यास -	शासकीय सेवेतील संबंधित पदावर ज्या दिनांकास कर्मचारी रुजू होईल (सरळसेवा अथवा पदोन्नतीद्वारे नियुक्ती आदेशानुसार) त्या रुजू दिनांकानंतर, प्रथम ज्या दिनांकास पदोन्नतीसाठीच्या विभागीय परीक्षेसाठीचा अर्ज सादर करण्याची कार्यवाही सुरु होईल त्यावेळी संबंधित उमेदवार सदर परीक्षेस अर्ज सादर करू शकेल.
२	कार्यरत पदावर कायम होण्यासाठीची विभागीय परीक्षा असल्यास -	शासकीय सेवेतील संबंधित पदावर कायम होण्यासाठीची विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याच्या दिनांकानंतर, प्रथम ज्या दिनांकास पदोन्नतीसाठीच्या विभागीय परीक्षेसाठीचा अर्ज सादर करण्याची कार्यवाही सुरु होईल त्यावेळी संबंधित उमेदवार सदर परीक्षेस अर्ज सादर करू शकेल.

४) **परीक्षेला बसण्याकरिता संधी** - सदर परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याशिवाय संबंधित शासकीय अधिकारी/कर्मचारी हे वरिष्ठ पदावर पदोन्नतीसाठी पात्र ठरणार नसल्यामुळे, सदर विभागीय परीक्षेसाठी ठराविक संधीची संख्या निश्चित करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. सबब, सदर विभागीय परीक्षेसाठी संधीची कोणतीही मर्यादा निश्चित करण्यात येत नाही.

- ५) परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट - संदर्भ क्र.१ येथील दि.१ मार्च २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार, कर्मचाऱ्याने सध्याच्या पदावर किमान १५ वर्षे सेवा पूर्ण केल्याचा दिनांक किंवा त्यांच्या वयाची ५० वर्षे पूर्ण झाल्याचा दिनांक यापैकी जे नंतर घडेल त्यानंतरच्या लगतच्या दिनांकास त्याला सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट अनुज्ञेय राहिल.
- ६) परीक्षेचे आयोजन प्रशासकीय विभागांच्या स्तरावरून करणे - सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या विभागीय परीक्षांचे आयोजन संदर्भ क्र.(२) येथील दिनांक २२ सप्टेंबर, २०२० च्या परिपत्रकानुसार प्रशासकीय विभागाच्या स्तरावर करावे.
- ७) परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी परीक्षेतील किमान गुणांबाबतचे मानक- विभागीय परीक्षेच्या अभ्यासक्रमामध्ये नमूद केलेल्या प्रत्येक विषयामध्ये उत्तीर्ण होण्यासाठी, उमेदवारास प्रत्येक विषयात किमान ५० टक्के गुण प्राप्त करणे आवश्यक राहिल.
- ८) परीक्षा उत्तीर्ण होण्याचा दिनांक - विभागीय परीक्षेच्या शेवटच्या पेपर नंतरच्या लगतच्या दुसऱ्या दिवसाचा दिनांक हा परीक्षा उत्तीर्ण होण्याचा दिनांक समजण्यात यावा.

(ब) प्रशासकीय विभागांच्या स्तरावर करावयाची कार्यवाही :-

उपरोक्त नमूद सामाईक बाबी वगळून प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने त्यांच्या स्तरावर संबंधित पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या विचारात घेऊन यापुढे विभागीय परीक्षा नियमाच्या अनुषंगाने खालील बाबींच्या संदर्भात त्यांच्या स्तरावर निर्णय घ्यावा.

- परीक्षेचे वेळापत्रक ठरविणे- परीक्षेचे आयोजन वर्षातून किती वेळा करावे व कोणत्या महिन्यामध्ये करावे याबाबतचे वेळापत्रक निश्चित करणे.
- परीक्षेचे प्रशिक्षण देणे- परीक्षेसाठी आवश्यक प्रशिक्षणाचा कालावधी निश्चित करणे.
- परीक्षेचा अभ्यासक्रम ठरविणे- परीक्षेसाठी एकूण विषयसंख्या व त्यासाठीचे एकूण गुण व कालावधी हे प्रशासकीय विभागामार्फत ठरविण्यात यावेत. तसेच परीक्षा पुस्तकांसह अथवा पुस्तकांशिवाय असणार आहे ही बाबही प्रशासकीय विभागांनी निश्चित करावी
तथापि, राज्य माहिती आयोगाच्या सन २०१२ च्या अहवालातील शिफारशीनुसार तसेच राष्ट्रीय आपदा प्रबंधन प्रतिबंध प्राधिकरण, गृह मंत्रालय, भारत सरकार, यांनी दि. ३० मार्च, २०१७ च्या अर्धशासकीय पत्राद्वारे दिलेल्या सुचनेनुसार पुढील विषयांचा वरिष्ठ पदावर पदोन्नती देण्यासाठीच्या पात्रता परीक्षेच्या अभ्यासक्रमात समावेश करावा.
  - अ) माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५
  - ब) महाराष्ट्र सार्वजनिक अभिलेख अधिनियम, २००५
  - क) महाराष्ट्र शासकीय कामकाजात विलंब करणेस प्रतिबंध करण्याचा अधिनियम, २००५ चे प्रकरण क्रमांक ३.
  - ड) “आपत्ती व्यवस्थापन”.

(क) समायोजनाने नियुक्त होणाऱ्या अधिकारी/कर्मचाऱ्यांच्या विभागीय परीक्षेसंदर्भात :-

शासनाची एखादी योजना पूर्ण झाल्यामुळे, पदांच्या आढाव्याअंती अथवा अन्य कारणामुळे ज्यावेळी कार्यरत असणारे शासकीय कर्मचारी अतिरिक्त ठरतात, अशा अतिरिक्त ठरलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांची ज्यावेळी अन्य विभागात समायोजनाने नियुक्ती करण्यात

येते व समायोजनाने नियुक्ती केलेल्या पदासाठी विभागीय परीक्षा नियम लागू असल्यास, अशा समायोजन झालेल्या कर्मचाऱ्यांना विभागीय परीक्षा कशाप्रकारे लागू करावी अथवा त्यामध्ये सूट द्यावी. याबाबतचा निर्णय संबंधित प्रशासकीय विभागांनी सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेने घ्यावा.

(ड) धोरण अंमलबजावणीबाबतची कार्यपद्धती :-

विभागीय परीक्षेच्या सामाईक बाबींचे धोरण हे सदर शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून लागू होईल.

तथापि, सदर सदर धोरणातील अ.क्र. अ (I) (४) व अ (II) (५) येथील तरतूद ही, संदर्भाधिन क्र. १ येथील दि.१ मार्च २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार अंतर्भूत केले असल्यामुळे, सदर तरतूद ही त्या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून म्हणजेच दि.१ मार्च २०१८ पासून लागू होईल.

(इ) प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या प्रचलित विभागीय परीक्षा नियमांचा आढावा घेऊन धोरणाच्या अनुषंगाने विभागीय परीक्षा नियमांचे नवीन आदेश निर्गमित करणे :-

प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या विभागीय परीक्षा नियमांमध्ये या आदेशातील सुचनेनुसार सुधारणा करणे आवश्यक असल्यामुळे, त्यांनी त्यांचे विभागीय परीक्षा नियम सुधारीत करण्यासाठी आढावा घेऊन सुधारीत परीक्षा नियमांचे प्रारूप, या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत, या विभागाच्या मान्यतेस्तव सादर करावे.

तसेच, प्रशासकीय विभागांचे सुधारीत आदेश निर्गमित होईपर्यंत, प्रशासकीय विभागांमार्फत आयोजित होणाऱ्या विभागीय परीक्षांना, सदर शासन निर्णयातील विभागीय परीक्षेच्या सामाईक बाबींच्या तरतूदी लागू राहतील.

त्याचप्रमाणे, प्रशासकीय विभागांच्या प्रचलित परीक्षा नियमांतील तरतुदीनुसार, सदर शासन निर्णयाच्या दिनांकापूर्वी, जी कार्यवाही करण्यात आलेली आहे, त्यावर या शासन निर्णयातील विभागीय परीक्षा नियमाच्या धोरणातील तरतुदीमुळे कोणताही परिणाम होणार नाही.

प्रशासकीय विभागांनी परीक्षा नियमांचे प्रारूप सादर करताना खालील बाबी विचारात घेण्यात याव्यात.

- (१) संक्षिप्त नाव व प्रारंभ - सदर बाब नमूद करताना विभागीय परीक्षा कोणत्या प्रयोजनास्तव आयोजित करण्यात येत आहे, कोणत्या पदासाठी (पदाच्या गटासह) ही बाब सुस्पष्टपणे नमूद करावी.
- (२) व्याख्या- नियमामधील महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाची व्याख्या वगळण्यात यावी व इतर आवश्यक व्याख्या नमूद करण्यात याव्यात.
- (३) या शासन निर्णयातील अ.क्र.(ब) नुसार प्रशासकीय विभागांच्या स्तरावर करावयाची कार्यवाहीतील सर्व बाबींसंदर्भात नियमामध्ये योग्य ती तरतूद समाविष्ट करावी.
- (४) या शासन निर्णयाद्वारे सर्व विभागीय परीक्षांसाठीच्या सामाईक बाबींचे धोरण निश्चित करण्यात आले असल्यामुळे प्रारूप नियमामध्ये पुढीलप्रमाणे एक नियम समाविष्ट करण्यात यावा.

“सामान्य प्रशासन विभागाच्या क्र.संकीर्ण २०२३/प्र.क्र.१६/का.१७, दिनांक ३१ मार्च, २०२१ च्या शासन निर्णयाद्वारे विभागीय परीक्षांच्या सामाईक बाबींसंदर्भात निश्चित केलेल्या धोरणातील तरतूदी तसेच त्यामध्ये सामान्य प्रशासन विभागामार्फत वेळोवेळी करण्यात येणारे बदल हे या परीक्षा नियमासाठी लागू राहतील. ”

मुद्दा क्र. (इ) बाबतची टीप - प्रसंगत: असे नमूद करण्यात येते की, या सामाईक धोरणातील तरतूदीनुसार विभागीय परीक्षा विहित संधीत उत्तीर्ण न झाल्याचा परिणाम केवळ वेतनवाढीवर होत आहे. विभागीय परीक्षांच्या नियमामध्ये, परीक्षा विहित संधीत उत्तीर्ण न झाल्यास होणाऱ्या परिणामांमध्ये वेतनवाढ रोखणे यासह अथवा याऐवजी इतर काही परिणाम नमूद केले असल्यास, सुधारीत तरतूदीमुळे इतर परिणाम बंद होत असल्याने त्यात काही प्रशासकीय अडचणी उद्भवत असतील तर, त्यात सुधारणा करण्याची योग्य ती कार्यप्रणाली नमूद करून त्यास सामान्य प्रशासन विभागाची मान्यता घेण्यात यावी.

(ई) अन्य प्रयोजनासाठी विभागीय परीक्षांचे आयोजन करण्यात येत असल्यास :-

प्रशासकीय विभागांच्या विभागीय परीक्षा, सदर शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या प्रयोजना व्यतिरिक्त अन्य प्रयोजनासाठी आयोजित करण्यात येत असल्यास, संबंधित विभागीय परीक्षांमध्ये या धोरणाच्या अनुषंगाने सुधारणा करण्याचा प्रस्ताव देखील सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेस्तव सादर करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०३३११७२७३७९००७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(गीता कुलकर्णी)

उप सचिव (सेवा), महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १ मा. राज्यपालांचे सचिव, मलबार हील, मुंबई,
- २ मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- ३ मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
- ४ मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, विधान भवन , मुंबई
- ५ सर्व मा. विधानमंडळ सदस्य,
- ६ मा. मुख्य सचिव, यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक,
- ७ सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव,
- ८ सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने),
- ९ प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय (विधानसभा), मुंबई,
- १० सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, (विधान परिषद), मुंबई,

- ११ सचिव, राज्य मुख्य माहिती आयुक्त यांचे कार्यालय, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई,
- १२ महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई,
- १३ महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
- १४ अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- १५ निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- १६ मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखे), कोकण भवन, नवी मुंबई,
- १७ महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई,
- १८ सर्व प्रशासकीय विभागांच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख / कार्यालय प्रमुख, (संबंधित विभागामार्फत),
- १९ सामान्य प्रशासन विभाग, सेवा उपशाखेमधील सर्व सह सचिव/उप सचिव
- २० निवडनस्ती (कार्यासन-१७).